

Vejledning til høringsvar på vandhandleplanerne

Denne vejledning påpeger forhold, der er vigtige at forholde sig til i forbindelse med afgivelse af høringsvar på vandhandleplanerne.

- [Proces - høringsvar](#)
- [Gode grunde til at afgive høringsvar](#)
- [Vandplanerne](#)
- [Påpege fejl i handleplanerne](#)
- [Indsatser og prioriteringer](#)
- [Oversigtsviden vedr. redskaberne til gennemførelsen af handleplanerne](#)

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

(Se også: [Vejledning til høringsvar på naturhandleplanerne](#)).

Proces - høringsvar

Dette afsnit er fælles om processen vedrørende afgivelse af høringsvar for både vand- og Natura 2000-handleplanerne.

Gode grunde til at afgive høringsvar

Vedtagelsen af de kommunale handleplaner kan have direkte eller indirekte betydning for lodsejere i eller nær Natura 2000-områderne, og i områderne hvor der skal ske en indsats ift. vandplanerne.

Arbejdet med vand- og naturplanlægningen er en lang proces, hvor det er væsentligt, at landbruget til stadighed fastholder presset og til stadighed påpeger fejl og uhensigtsmæssigheder i planerne.

Argumentet om, at jo flere der siger det samme, jo stærkere står vi (som vi så det ifbm. høringsvarene til vand- og Natura 2000-planerne) og jo større pres lægger vi på politikerne nu og i næste planperiode. Vi opfordrer derfor til, at så mange som muligt benytter sig af muligheden for at indsende bemærkninger til vand- og Natura 2000-handleplanerne.

Vi anbefaler, at I som minimum sikrer, at relevante dele af de tidligere indsendte høringsvar sendes til kommunen, hvis der ikke er ressourcer til at få skærpet og målrettet de tidligere fremsatte høringsvar til vand- og Natura 2000-handleplanerne. Hvor flere kommuner dækker et Natura 2000-område eller et problemfelt omkring et vandløb eller lignende, kan det være relevant, at sende det samme høringsvar til flere kommuner.

Officielle begrundelser for en høring:

Den offentlige høring skal sikre, at borgerne og andre interessenter på et tidligt tidspunkt i planlægningsarbejdet får mulighed for at debattere muligheder, fremsætte forslag og give deres synspunkter til kende, før der er udarbejdet et planforslag, dvs. før kommunen har lagt sig fast på en bestemt løsning. Reglerne medfører ikke indskrænkninger i borgernes muligheder for at udtale sig senere, når et egentligt planforslag er udarbejdet.

Høringen sker for at give borgere mulighed for at påvirke og få indflydelse på et sagsforhold. Det er myndigheden, som i sidste ende afgør hvilken betydning oplysninger fremkommet under en høring skal tillægges. Men principperne om medindflydelse, som udtryk for respekt for borgeren og for en åben proces, bør indebære, at forslagene nøje overvejes. Hvis kommunen ikke er imødekommende over for borgerens forslag, kan det bevirke, at afgørelse af kontrolinstansen tilsidesættes som ufuldstændigt oplyst.

Juridisk betydning af at fremsende høringsvar/forskellen mellem en klage og en høring. Hvem kan afgive høringsvar?

Alle kan ifølge miljømålsloven afgive høringsvar på vandhandleplanerne.

I et høringsvar kan alle betragtninger og bemærkninger fremsættes, mens mulighederne for at klage over de endelige planer er mere begrænset.

Hvis man i øvrigt er klageberettiget, kan man klage, selvom man ikke har benyttet sig af sin ret til at komme med bemærkninger under en høring. Det er dog ikke entydigt, hvilken juridisk betydning det har at fremsende et høringsvar ift. en senere klage- eller retssag.

Tidsplan:

Tid	Hvad sker?	Hvor og hvad?
April- maj 2012	Planer er i politisk behandling i kommunerne	I kan finde planerne, - f.eks. ved at gå ind under Teknik og Miljøudvalgenes dagsordner og referater
Senest den 8. juni for handleplaner for natur 2012	Høring starter på Natura 2000-handleplanerne	Man kan se planen på kommunens hjemmeside og for Natura 2000- handleplanerne på den fælles portal som forventes åbnet 8.6.
Senest 22. juni for vandhandleplaner 2012	Høring starter på vandhandleplanerne	Man kan se planen på kommunens hjemmeside eller en oversigt over planerne på Naturstyrelsens hjemmeside
I perioden fra 2. juli til medio/ultimo august 2012 (forventet). Vær opmærksom på, at høringsfristerne varierer fra kommune til kommune.	Høringsperiode slutter for vand- og Natura 2000-handleplaner	
8. december 2012	Natura 2000-handleplaner endelige	Klagemulighed
22. december 2012	Vandhandleplaner endelige	Klagemulighed

Bemærk: Natur- og vandhandleplanerne er sendt i høring på forskellige tidspunkter. Det betyder, at der til samme handleplan kan være forskellige høringsfrister i kommunerne. Man bør derfor orientere sig nøje om fristerne for henholdsvis vand- og Natura 2000-handleplanerne.

Hvem skal afgive høringsvar?

Nogle forhold i handleplanerne er ganske generelle, mens andre er specifikke. Umiddelbart taler disse forhold for, at der med fordel kan gives høringsvar på flere niveauer:

Rådgivere kan overveje følgende:

Nogle vand- og Natura 2000-handleplaner går på tværs af foreningsskel.:

- Her kan man med fordel overveje at gå sammen om at give hørings svar til de enkelte kommuner, evt. på vegne af foreningerne.

Nogle forhold i Vand- og Natura 2000-handleplanerne er ret specifikke og kan påvirke særlige grupper - f.eks. landmænd, der har arealer inden for et Natura 2000 område, eller landmænd med arealer ned til specifikke vandløb, hvor der kan forudses problemer med f.eks. en ændret vedligeholdelse af vandløb.:

- Her kan I med fordel tilbyde at give hørings svar for grupper af landmænd (f.eks. på vegne af landmænd langs et vandløb eller i et Natura 2000-område, evt. på vegne af laug). Sørg for at melde dette ud til kunderne.

Nogle forhold er specifikke og kan have betydning for enkelte landmænd:

- Tag direkte kontakt til lodsejere, som tidligere har afgivet hørings svar eller klaget. Tilbyd at genfremsende relevante dele af tidligere hørings svar eller klager evt. med justeringer. Meld til jeres kunder i nyhedsbreve eller lignende, at I tilbyder at give hørings svar for enkelte landmænd eller grupper af lodsejere.

Hvor skal bemærkningerne sendes hen?

Bemærkninger skal sendes i brev eller mail til den pågældende kommune. Hvor flere kommuner dækker et vandområde eller et Natura 2000-område, kan det være relevant at sende det samme hørings svar til flere kommuner.

Kommunerne skal inddrage lokal viden

I handleplanerne skal der redegøres for, hvordan offentligheden vil blive inddraget i at gennemføre vand- og Natura 2000-handleplanen. Miljøministeren har en forventning om, at kommunen sikrer sig en indsats, hvor den lokale viden inddrages, så både landmænd og kommune kan opnå mest miljø for pengene.

[Her findes inspiration til, hvordan kommunen kan tænke i aktiv involvering.](#)

Overvej til stadighed, hvordan I bedst får en dialog med kommunerne om de planlagte indsatser. Et skriftligt hørings svar er en del af denne indsats, men den bør opfølges med dialog, - se indspil til hvordan i ovenstående link. Som rådgivere og lodsejere kan I forvente, at der bliver lyttet til jer, når I bidrager ind med den lokale viden, som I og jeres kunder har.

Nogle kommuner informerer nærmere om indholdet i handleplanerne på offentlige markvandringer, møder og lignende. Arrangementer, som typisk offentliggøres på kommunens hjemmeside.

[Til top](#)

Vandplanerne

De vandhandleplaner vi har set, er bygget op omkring det samme paradigme som KL tidligere i år udsendte til kommunerne:

1. Planens indhold
2. Resumé af den statslige vandplan 2010-2015 for
3. Forord
4. Baggrund
5. Statens indsatsprogram
6. Indsatser og prioritering
  - o 6.1.Vandløb
  - o 6.2.Søer
  - o 6.3.Spildevand
  - o 6.4.Grundvand
  - o 6.5.Øvrige indsatser i kommunen
7. Forholdet til anden relevant planlægning

[Til top](#)

Nedenfor er de forhold gennemgået, som I efter vores vurdering med fordel kan kommentere:

Påpege fejl i handleplanerne

Handleplanerne må ikke stride mod den vandplan, handleplanen har ophæng i. Derfor bør I krydstjekke. Er der uoverensstemmelser, som medfører at handleplanen er til ugunst for lodsejerne, bør det påpeges som en ulovlig skærpeelse. Herved angribes det som et retligt spørgsmål, hvilket betyder at en afgørelse truffet af kommunen indebærer en fortolkning af reglerne eller af de planer, som er tilvejebragt efter reglerne.

F.eks.: Indeholder handleplanen det, som er foreskrevet i reglerne? Har bestemmelserne i handleplanen hjemmel i vandplanen? Er procedureregler og kompetenceregler i forbindelse med udarbejdelse af planen overholdt?

Hvis der er forhold i handleplanerne, som er fagligt forkert bør det påpeges, f.eks. lokal viden om vandløb som ikke er inddraget i planerne.

Det anbefales, at kigge tilbage i de afgivne hørings svar ift. vandplanerne og vurdere, om der stadig er indsigelser, som er relevante at fremføre. Desuden bør der tages stilling til, om der er fremkommet ny viden, som berettiger til yderligere indsigelser eller bemærkninger.

På vandområdet vil det være nyttigt, at søge viden og argumenter i "[Eksempelkatalog over kommunernes hørings svar](#)". Her er mange gode betragtninger, som kan uddybe eller understøtte egne budskaber og eventuelt inspirere til nye, man ikke selv har tænkt på i første omgang.

At flere fremfører de samme argumenter til høringen betyder, at vi står stærkere. Det er kommunernes hørings svar til vandplansudkastene, som er analyseret, så det vil være en fordel at krydstjekke med den endelige vandplan, om indsigelserne er taget til efterretning.

I kan desuden lade jer inspirere af Naturstyrelsens lokale høringsnotater for de enkelte vandplaner, som findes på Naturstyrelsens hjemmeside.

Handleplanbekendtgørelserne fastsætter, at handleplanen ikke må forgribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forbindelse med gennemførelsen af vand/naturhandleplanen. Bestemmelsen åbner således op for, at kommunen, efter handleplanernes vedtagelse, skal have

mulighed for at ændre opfattelse, hvis indsigelser mv. tilsiger det. Det "præcise indhold" ift. vores landmand kommer først, når der indgås aftale eller meddeles påbud.

Skismaet er imidlertid, at de mange vand- og naturplaner, som staten har udarbejdet indeholder en del ret præcise krav, som ikke står til at ændre. Det kan påpeges og eventuelt kritiseres i et hørings svar ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt om, at det er usaglig forvaltning at fastsætte præcise krav i en overordnet plan, når det ikke er muligt at forholde sig hertil på et fuldstændigt konkret grundlag.

Kommunerne har dog ingen juridiske beføjelse til at ændre på dette, og kritikken kan kun fremsættes for at påvirke opfattelsen af processen, som den har udspillet sig, samt hvad man mener at den bør tage i betragtning fremover.

[Til top](#)

Indsatser og prioriteringer

Det er vores klare vurdering, at I særligt bør fokusere på konsekvenser af den ændrede vedligeholdelse af vandløb, effekter af spildevand og sand i vandløbene og fjernelse af rørlægninger og spærringer. De to sidstnævnte forhold må anses at være mindre problematisk end tidligere, da mange allerede er fjernet, men nogle steder vil det naturligvis være et stort problem.

- Spildevand: Lokal viden og ny viden om spildevandspåvirkninger, som ikke er inddraget i planerne kan være afgørende for at få ændret kravene om ændret fysisk vedligeholdelse, fordi spildevand er en helt afgørende faktor for miljøtilstanden. Hvor der er spildevandskrav til den spredte bebyggelse er anden vandløbsindsats udskudt til 2. vandplanperiode, da man vil se om effekten af spildevandsrensningen er tilstrækkelig til at opfylde målet.
- Sand: Sand i vandløbene kan være det væsentlige problem for en god tilstand i vandløbene og ikke ændret grødeskæring. Det er der bl.a. argumenteret for i indlæg fra kommunal side. Se [f.eks. indlægget fra Syddjurs Kommune](#).
- Vandløbsvedligeholdelse: Forsøg hvordan man kan vise den forventelige effekt. Dette kan gøres ved f.eks. at illustrere den arealmæssige konsekvens ved øgede vandstande. Til det kan bruges forskellige værktøjer, f.eks. højdekurver eller COWI-værktøjet.

Vedr. prioritering henvises vi i øvrigt til LandbrugsInfo [om prioritering af vandløbsindsats](#) i handleplanerne.

Overordnet set bør det påpeges, at kommunerne ikke bør iværksætte en indsats på vandløbene, før der er foretaget grundige vurderinger af konsekvenserne for landbrugsarealerne.

I kan argumentere således: Naturstyrelsen har i 2012 ændret sin vejledning om udpegnings af stærkt modificerede vandløb i version 6 om "Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer". Det er bemærkelsesværdigt at det er sket efter vandplanerne er udarbejdet.

[Se retningslinjerne her:](#)

Vi har særligt hæftet os ved følgende fra side 26:

"At vandløbsstrækninger anvendes til landbrugsmæssig dræning betyder ikke i sig selv, at strækningen skal udpeges som stærkt modificeret. Hvis der ved en rimelig indsats kan opnås god økologisk tilstand i vandløbet (f. eks. ændret vedligeholdelse eller restaurering), uden at det vil have en betydelig negativ indvirkning på f.eks. bebyggede arealer, miljøet generelt eller den landbrugsmæssige dræning, skal strækningen ikke udpeges som stærkt modificeret. Hvis modsat opnåelse af god tilstand imidlertid vurderes at ville have meget betydelige konsekvenser, kan strækningen dog udpeges som stærkt modificeret. Den endelige afklaring af omfanget af konsekvenser vil ske ved den konsekvensvurdering, der bl.a. skal ligge til grund for beregning af kompensation indenfor rammerne af landdistriktsprogrammet."

Sådanne præciseringer i 2012 efter vandløbsprocessen vidner om ufuldstændigheder under processen frem til 2012. Konkret har processen med et mangelfuldt oplysningsgrundlag medført, at alle de forhold, som en grundig og fuldstændig forvaltning kræver, ikke er taget i betragtning.

Ved fastsættelse af miljømålene er der ikke i tilstrækkeligt omfang taget stilling til vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser, som lister en række kriterier, der skal tages stilling til, før det kan afgøres, om bestemmelserne kan og eventuelt skal anvendes. Det kræver beslutningsgrundlag, som belyser kriterierne, før det er muligt at tage stilling til, om vandområder skal omfattes af disse.

Dette nærmere afgrænsede beslutningsgrundlag har ikke eksisteret. Jfr. at vejledningen "[Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer](#)" først lå færdig i april 2012, og at den tidligere vejledning fra 2008 om udpegnings af stærkt modificerede vandløb ikke nævnte dræning som et muligt udpegningsgrundlag, i modsætning til EU's guideline.

Således er det først nu, at der skal foretages konsekvensanalyser. Det er imidlertid et krav, at de økonomiske konsekvenser skal vurderes, når vandplanerne udarbejdes, da det er et led i at kunne argumentere fyldestgørende for, om undtagelsesbestemmelserne skal anvendes eller ej og dermed et led i en fuldstændig og tilstrækkelig forvaltning.

Disse mangler i vandplanerne betyder, at kommunen bør tage i betragtning, at miljømålet [i dit konsulentkrav fortsætter du med at skrive: "i visse tilfælde"/eller alternativt indsætter du lokale konkrete eksempler] med overvejende sandsynlighed vil blive ændret i næste planperiode, hvor miljømålet skal fastsættes på det fulde oplysningsgrundlag.

Det følger af § 5 i "Bekendtgørelse om kommunalbestyrelsens vandhandleplaner", at handleplanen skal indeholde en prioritering og angivelse af forventet tidspunkt for igangsættelse af hver enkelt foranstaltning. Konsekvenserne bør vurderes på de vandløbsstrækninger, som med ændret vedligeholdelse vil kunne påvirke større landbrugsarealer med henblik på, at de kan tages ud af vandplanerne i 2. vandplanperiode.

[Til top](#)

Oversigtsviden vedr. redskaberne til gennemførelsen af handleplanerne

Der skal redskaber til for at gennemføre det enkelte projekt i handleplanen. Vand- og naturområdet er stort og komplekst, og der findes vist ikke nogen i Danmark, som har det fulde overblik over politik, jura, naturvidenskab og samspillet mellem disse, og derfor ved hvordan man bedst og billigst opfylder sine forpligtelser. Følgende oversigt over nogle af kommunernes redskaber til at sikre, at Danmark lever op til vandrammedirektivets krav kan dog eventuelt skabe lidt større klarhed og bidrage til, at det bliver nemmere at vide, hvor der med fordel kan gives indspil til området.

Kommunerne har beføjelse (og forpligtelse) til at iværksætte en række tiltag. Det kan ske i et samarbejde med f.eks. Fødevareministeriet, hvor der også ligger væsentlige redskaber til at opfylde målene, f.eks. gødningsregler, efterafgrødekrav og reglerne om randzoner.

På vandområdet kan af eksempler på tiltag i handleplanerne nævnes:

- Vedligeholdelse af vandløb (Vandløbsloven)
- Åbning af rørlagte løb, fjernelse af spærring, restaurering af vandløb (vandløbsloven)
- Etablering af vådområder (Vandløbsloven)
- Etablering af fosforårdale (Vandløbsloven)
- Restaurering af søer (Vandløbsloven)

- Boringsnære beskyttelsesområder (Miljøbeskyttelsesloven)
- Flytning af kildeplads (Vandforsyningsloven)
- Industrielle spildevandsudledninger (Miljøbeskyttelsesloven)
- Forbedring af renseanlæg (Miljøbeskyttelsesloven)
- Spildevand i det åbne land (Miljøbeskyttelsesloven)
- Regnvandsbassiner (Miljøbeskyttelsesloven)
- Dam- og havbrug (Miljøbeskyttelsesloven)

I forbindelse med ovennævnte kan tilføjes, at kommunen er forpligtet til at udarbejde indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse, lokalplaner for (visse) regnvandsbassiner, VVM for (visse) projekter og evt. ændring af spildevandsplan.

Hvor og hvordan de enkelte tiltag skal iværksættes, og hvordan de afsatte midler på området skal benyttes, kan og bør landbruget være med til at have indflydelse på, blandt andet via vores hørings svar.

De konkrete afgørelser kommunerne skal træffe kan fx være udmøntet i

- Påbud vedr. vandløbs fysiske forhold
- Ændring af vandløbsregulativ
- Aftaler om vådområder, fosfordale og restaurering af søer
- Forlængelse eller afslag på vandindvindingstilladelser
- Påbud om beskyttelsesområder tæt på boringer
- Påbud til industrivirksomheder
- Spildevandspåbud til ejendomme i det åbne land.

Hvis I benytter lejligheden til at vurdere på baggrund af jeres unikke lokale viden, hvilken forvaltning, der vil tjene jeres landmand bedst, og give hørings svar om det, vil I samtidig være klædt optimalt på til at rådgive, når de konkrete beslutninger skal træffes.

[Til top](#)